

Sensorveiledning for IDE1104 – Vestens idéer fra antikken til 1600 (høsten 2018)

Skoleeksamen

Oppgavene er generelt åpent formulert, slik at de skal kunne løses på ulike måter. Det er et pre dersom kandidaten virker bevisst om dette og viser evne til å forholde seg kritisk til oppgaveformuleringene (f.eks. ved å avgrense fokus). Gitt den knappe tidsrammen er det likevel viktigere at kandidaten får vist bredden i kunnskapene sine og også vist evne til å organisere og reflektere over stoffet.

For å oppnå en god besvarelse kan

oppgave 1 («Gjør rede for den naturfilosofiske debatten Aristoteles tok del i med verket *Om tilblivelse og tilintetgjørelse*») løses ved å relatere Aristoteles til de tidligere naturfilosofene og/eller til Platon, med tanke på likheter/forskjeller. Fremstillingen kan balanseres ulikt, fra hovedfokus på *Om tilblivelse og tilintetgjørelse* og til en bredere og mer generell framstilling av den naturfilosofiske debatten fram til Aristoteles. Aristoteles-teksten er krevende, og det er bedre at kandidaten viser et grep om noen hovedelementer i Aristoteles' kosmologi, ev. også antropologi, enn om detaljer o.l. i teksten. Det vil også være mulig å trekke linjer til naturfilosofiske debatter etter Aristoteles, men dette bør ikke få stor plass.

Oppgave 2 («Plasser Ciceros *Om pliktene* inn i en politisk og filosofisk kontekst»): Det dreier seg her om å sette Ciceros verk inn i en kontekst, i samtiden og/eller diakront (tidligere verk). Formuleringen «politisk og filosofisk» betyr ikke nødvendigvis at man må skrive om det politiske og filosofiske respektivt, men kan omfatte både den realpolitiske konteksten for verket, verket som politisk filosofi og den mer spesifikt filosofiske bakgrunnen (stoisme, eklektisisme). Som i oppgave 1 er det også her mulig å knytte noe an til ettertidens resepsjon av *Om pliktene*.

Oppgave 3 («Beskriv hovedlinjene i kristendommens utvikling i 1.– 5. århundre, og trekk inn noen av personene som var sentrale i utviklingen»): Vekten bør her ligge på å få fram de sentrale linjene i utviklingen fra 1. til og med 5. århundre, med viktige skikkelser som illustrasjoner/merkesteiner underveis, altså underordnet disse linjene: Hensikten er å demonstrere helhetsoverblick heller enn detaljfokus. Det er en fordel om man også har blick for de kontekstene teologi og ideer sto i dialog med, så som historiske, politiske, sosiale og intellektuelle forhold. Det er også mulig å hente fram ikke-kristne og før-kristne skikkelser (f.eks. Platon og Plotin), men relevansen av slike må komme fram.

Oppgave 4 («Presenter debatten mellom Erasmus og Luther om den frie vilje»): Her forventes det ikke at man skal kunne gjengi debatten i detalj. Det er viktigere at man kan plassere diskusjonen inn i en større sammenheng synkront og/eller diakront (renessansen, reformasjonen, linjer tilbake til seinantikken osv.) og også relatere det til menneskesyn, etikk, gudsbilde og/eller forholdet Gud-menneske (teologisk og filosofisk). Det vil være et pre om man får fram hvordan og hvorfor dette var en viktig debatt.

Oppgave 5 («Hva er forskjellen på synkron og diakron tilnærming i faget idéhistorie? Ta utgangspunkt i én eller to originaltekster fra pensum, og vis hvordan de(n) kan studeres både i et synkront og i et diakront perspektiv»): Her er det sentrale å få fram klart hva som skiller de to tilnærmingene og vise hvilke konsekvenser det har for tolkningen av (én eller to) konkrete kildetekster, samt å gi sakssvarende eksempler fra tekstene. Det er et pre om man får fram/nyanserer hva slags kontekster som er spesielt aktuelle som synkrone (sosiale, kulturelle, økonomiske, ideologiske o.l.) og som diakrone (fortidige og resepsjonshistoriske, begrephistoriske, mentalitetshistoriske, litteraturhistoriske o.l.), men også kan problematisere forholdet mellom det synkrone og det diakrone.

Besvarelser som følger retningslinjene ovenfor, vil være gode besvarelser og gis karakteren C eller bedre. For å oppnå A eller B må man oppfylle kravene omtalt under «Hjemmeeksamen – generelt» nedenfor, i den grad det lar seg gjøre på en skoleeksamen uten tilgang til de anvendte kildene. Hvis flere av retningslinjene ovenfor ikke følges, vil besvarelsen anses som middels god (D) eller svak (E). Hvis mange ikke følges, blir besvarelsen ansett som for dårlig til å kunne aksepteres (F).

Hjemmeeksamen – spesifikt til oppgavene

Oppgave 1 («Hva menes med at et verk er ‘representativt for sin epoke’? Drøft spørsmålet med utgangspunkt enten i Dantes *Guddommelige komedie* eller i Picos *Lovprisning av menneskets verdighet*. Legg særlig vekt på kristendommens rolle i verket og i tiden.»): Oppgaven gir rom for ulike måter å balansere forholdet mellom drøfting av representativitet og presentasjon av primærkildeteksten. Det vil imidlertid trekke opp hvis kandidaten får til å problematisere og nyansere begreper som «representativitet» og «epoke», og tilsvarende kunne trekke ned om det blir brukt uforholdsmessig mye plass på beskrivelse av samtidskonteksten og/eller innholdet i verkene. Det er også viktig å holde et fokus på kristendommens rolle; det vil trekke tydelig ned dersom besvarelsen gir lite rom for eller ikke får tilstrekkelig fram betydningen av denne.

Oppgave 2 («Ta utgangspunkt i én eller to pensumtekster fra middelalderen og/eller renessansen. Diskuter hvordan teksten(e) kan sies å uttrykke en politisk tenkning. Vis også hvilken litterær sjanger som blir benyttet for å få fram denne tenkningen.»): Oppgaven kan løses med utgangspunkt i svært mange av primærpensumtekstene fra disse epokene, men det vil være et pre om man viser refleksjon over valget man gjør av tekst og hvorfor nettopp den/disse er egnet for diskusjonen. Formuleringen «å uttrykke en politisk tenkning» er åpen og kan tolkes i ulike retninger; det vil være et pre om kandidaten sier noe om sin måte å løse dette på. Det vil også være et pre om kandidaten reflekterer over ulike betydninger av selve uttrykket «politisk tenkning», særlig av hva som kan være «politisk». Når det gjelder sjanger, kan redegjørelsen for dette gis ulik vekt i besvarelsen uten at dette trekker opp eller ned. Men det er likevel en klar fordel om man får tydelig fram hvilke grunner forfatterne kan ha hatt for sitt valg av sjanger, og hvilken betydning det kan ha for tolkningen av tekstene.

Hjemmeeksamen – generelt

En god besvarelse er et faglig essay som besvarer den gitte oppgaven på en god måte, og som retter seg mot en akademisk leser som ikke er ekspert på temaet. Et slikt essay inneholder en innledning som presenterer tematikken og kandidatens prosjekt, herunder en problemformulering som presiserer den gitte oppgaven nærmere. I en god besvarelse er problemformuleringen faglig relevant, begrunnet og presist formulert. Videre vil innledningen i en god besvarelse presentere essayets struktur (ev. avvik fra oppgavetekstens struktur, bør begrunnes), i tillegg til å presentere det primære kildematerialet (dvs. originaltekstene) for leseren. Innledningen i en god besvarelse bør også begrunne kandidatens valg av perspektiv, kildemateriale o.l.

I hoveddelen i en god besvarelse vil kandidaten veksle mellom å redegjøre, tolke/analysere og diskutere/drøfte/sammenlikne. En god besvarelse vil inneholde både parafraser i tillegg til direkte sitater (både lange og korte) fra originaltekstene, og kommentarer/diskusjoner av sitatene. Videre vil hoveddelen i en god besvarelse også inneholde metakommuniserende delinnledninger og delavslutninger/-konklusjoner/-oppsummeringer slik at besvarelsen får en rød tråd. Det innebærer at oppgavens deler henger sammen, at oppgaven har en helhetlig struktur og ikke bare består av mange deler som behandler temaet på ulike måter.

En god besvarelse vil kontekstualisere originaltekstene, tematikken og problemstillingen som behandles i essayet. I en god besvarelse vil kandidaten normalt benytte både originaltekster og sekundærlitteratur, men bevarelsens viktigste kilder vil alltid være originaltekstene (uansett om oppgaveteksten eksplisitt ber om det eller ikke). Kandidaten kan om ønskelig trekke inn litteratur (både originaltekster og sekundærlitteratur) utover pensum, men kan ikke velge bort pensumlitteratur.

Kandidaten vil i avslutningen i en god bevarelse oppsummere oppgavens delkonklusjoner for deretter å konkludere i lys av problemformuleringen og det overordnede prosjektet som ble gitt av oppgaveteksten.

I en god besvarelse vil alle originaltekstforfattere angis med leveår og originaltekster angis med opprinnelig utgivelsesår. Kandidaten vil anvende nødvendige faguttrykk og forklare disse begrepene første gang de anvendes.

I en god besvarelse vil kandidaten oppgi alle kildene som anvendes i tråd med fagets konvensjoner (fotnoter som oppgir forfatterens navn, verkets tittel, og sidetall), og ha med en alfabetisk ordnet litteraturliste hvor alle kildene angis fullstendig, som også må oppgi oversetterens navn. En god besvarelse viser at kandidaten behersker konvensjonene for å skille mellom ulike typer kilder (artikkel i tidsskrift, monografi, artikkel i antologi). For kilder som konvensjonelt bruker en annen type sidehenvisning enn sidenummer, vil kandidaten ha satt seg inn i slike konvensjoner og anvende dem.

I en god besvarelse vil det fremgå at kandidaten behersker bruk av kursiv. En god besvarelse vil ha en ryddig layout i tråd med fagets konvensjoner. Oppgaveteksten og eventuell tittel plasseres øverst på første tekstsida. En god besvarelse viser at kandidaten behersker å skrive et essay på alminnelig godt og korrekt norsk.

En god besvarelse svarer på det den gitte oppgaveteksten spør om i lys av kandidatens presiserte problemstilling.

Gode besvarelser oppfyller ovennevnte krav og gis karakteren C.

Hvis flere av ovennevnte krav ikke oppfylles, vil besvarelsen anses som middels god (D) eller svak (E). Hvis mange av de ovennevnte kravene ikke er oppfylt, vil besvarelsen anses som for dårlig til å kunne aksepteres (F).

Svært gode besvarelser (A eller B) vil i tillegg til ovennevnte krav vise selvstendighet, refleksjon og originalitet. Svært gode besvarelser vil også reflektere teoretisk-metodisk over problemformuleringen og/eller den tematiske kontekstualiseringen. Svært gode besvarelser forholder seg bevisst til oversettelser og diskuterer om nødvendig bruk av norske ord for utenlandske begreper og uttrykk (f.eks. *paideia*, *arete*, *virtu*); hvis oppgaven er basert på nærlesing og kandidaten ikke behersker originalspråket, vil svært gode besvarelser sammenlikne ulike oversettelser.

Det henvises videre til «karakterbeskrivelse for idéhistorie» på emnets nettside.